

Atnaujinta informacija apie ekonominę ir pinigų aplinkos raidą

Santrauka

2015 m. trečiąjį ketvirtį pasaulio ekonomikos aktyvumas tebebuvo nuosaikus, tačiau ir toliau buvo reikšmingų skirtumų tarp pagrindinių ekonomikų. Atrodė, kad po didesnio veiklos aktyvumo antrąjį ketvirtį augimas JAV ir Jungtinėje Karalystėje sulėtėjo, o Japonijoje vis dar buvo gana nuosaikus. Kinijos trečiojo ketvirčio duomenys rodo laipsnišką ekonomikos augimo lėtėjimą. Besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse ankstesnis žaliavų kainų sumažėjimas lėmė skirtingą šalių, importuojančių ir eksportuojančių žaliavas, ekonomikos augimą. Pasaulinė prekyba tebėra vangi, o pasaulinė bendroji infliacija per pastaruosius mėnesius stabilizavosi ir buvo maža.

Euro zonos šalių finansų rinkoms ir toliau buvo būdingas kintamumas. Vyriausybės obligacijų pajamingumas reikšmingai sumažėjo visose euro zonos šalyse; 10 m. euro zonos šalių vyriausybės obligacijų, įvertintų pagal BVP, pajamingumas nuo rugsėjo pradžios krito apie 30 bazinių punktų ir spalio 21 d. buvo 1,16 %. Šio laikotarpio pabaigoje akcijų rinkų kainos euro zonoje buvo apie 2 % didesnės, nepaisant užfiksuotos kainų kaitos ir laikino jų mažėjimo apie 6 %. Euro efektyvusis kursas ir toliau buvo gana stabilus.

Nepaisant mažiau palankios išorės aplinkos, palaikoma vidaus veiksmų, ypač asmeninio vartojimo, euro zonos ekonomika atsigauja. 2015 m. antrąjį ketvirtį realusis BVP, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, padidėjo 0,4 % (ankstesnį ketvirtį – 0,5 %). Iš naujausių rodiklių matyti, kad trečiąjį ketvirtį ekonomikos augimo tempas yra gana panašus. Žvelgiant į ateitį, tikimasi, kad ekonomikos atsigavimas tęsis, nors ir slopinamas silpnėjančiomis, nei tikėtasi, užsienio paklausos. ECB pinigų politikos priemonės ir jų teigiamas poveikis finansinėms sąlygoms, taip pat pažanga fiskalinės konsolidacijos ir struktūrinių reformų srityse turėtų ir toliau skatinti vidaus paklausą. Be to, mažėjančios naftos kainos turėtų padidinti namų ūkių realiąsias disponuojamas pajamas ir įmonių pelningumą ir taip paskatinti asmeninį vartojimą bei investavimą. Euro zonos ekonomikos augimo perspektyva ir toliau siejama su lėtesnio, negu prognozuojama, ekonomikos augimo rizika, kuri yra susijusi su padidėjusiu neapibrėžtumu dėl besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių raidos, kuris gali daryti neigiamą įtaką pasaulio ekonomikos augimui ir euro zonos eksporto užsienio paklausai. Neseniai finansų rinkose pasireiškęs padidėjęs neapibrėžtumas taip pat gali turėti neigiamų pasekmių euro zonos vidaus paklausai.

Dėl mažėjančių energijos kainų rugsėjo mėn. bendroji infliacija tapo neigiama ir sudarė –0,1 %, o infliacija pagal SVKI, neįskaitant energijos, ir toliau buvo stabili (0,9 %). Remiantis turima informacija ir dabartinėmis naftos ateities sandorių kainomis, tikimasi, kad metinė infliacija pagal SVKI artimiausiu laikotarpiu vis dar bus

labai maža, bet padidės metų pabaigoje, daugiausia dėl bazės efekto, susijusio su 2014 m. pabaigoje sumažėjusiomis naftos kainomis. Numatoma, kad 2016 ir 2017 m. infliacijos lygis pakils dėl tikėtino ekonomikos atsigavimo, anksčiau sumažėjusio euro kurso persiduodančio poveikio ir naftos ateities sandorių rinkose daromos prielaidos dėl artimiausiais metais šiek tiek kilsiančių naftos kainų. Tačiau kyla rizika dėl ekonomikos perspektyvų ir finansų bei žaliavų rinkų raidos, galinčių dar labiau sulėtinti laipsnišką infliacijos lygio didėjimą iki lygio, artimo 2 %.

Nepaisant šio tokio sumažėjimo, rugpjūčio mėn. plačių pinigų kiekio augimas sparčiai tebedidėjo ir jį toliau skatino likvidžiausios sudedamosios dalys. Didėjo pinigų kūrimo vidaus šaltinių svarba, iš dalies dėl ECB taikomų nestandartinių pinigų politikos priemonių. Pastebėtas tebesitęsiantis perėjimas nuo ilgesnės trukmės finansinių įsipareigojimų ir padidėję kredito srautai, rodantys išplėstinės turto pirkimo programos (TPP) poveikį. Nepaisant suvaržymų kai kuriose šalyse, paskolų dinamika toliau nuosekliai atsigavo. ECB taikytos nestandartinės priemonės reikšmingai prisidėjo prie rugpjūčio mėn. bankų paskolų palūkanų normų sumažėjimo ne finansų bendrovėms. Be to, 2015 m. spalio mėn. euro zonos bankų apklausa dėl skolinimo sąlygų rodo, kad kredito standartų ir paskolų paklausos pokyčiai ir toliau palaiko paskolų augimo atsigavimą.

2015 m. spalio 22 d. posėdyje, remdamasi savo reguliaria ekonomine ir pinigų analize bei ateities gairėmis, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų. Dėl taikomų nestandartinių pinigų politikos priemonių turto pirkimas vyksta sklandžiai ir daro teigiamą poveikį kredito, teikiamo įmonėms ir namų ūkiams, kainai bei prieinamumui. Valdančioji taryba pabrėžė, kad reikia visapusiškai ištirti stiprumą ir poveikį veiksnių, dėl kurių infliacija prie mažesnio kaip 2 %, bet jam artimo lygio vidutiniu laikotarpiu artėja lėčiau. Valdančioji taryba atidžiai stebi riziką infliacijos perspektyvoms. Šiuo požiūriu pinigų politikos skatinamasis lygis bus pakartotinai nagrinėjamas gruodžio mėn. susitikime pinigų politikos klausimais, gavus naujas Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozes. Valdančioji taryba pabrėžė, kad, siekdama palaikyti pakankamą skatinamosios pinigų politikos lygį, ji gali veikti naudodamasi visomis pagal įgaliojimus jai suteiktomis įmanomomis priemonėmis, jei to pareikalautų aplinkybės. Ji priminė, kad TPP gali būti taikoma lanksčiai – gali būti keičiama jos apimtis, sudėtis ir trukmė, be to, tuo metu toliau bus vykdomi 60 mlrd. eurų vertės mėnesiniai turto pirkimai. Šie pirkimai vyks iki 2016 m. rugsėjo mėn. pabaigos ar, jei to prireiks, ilgiau arba iki tol, kol Valdančioji taryba matys, kad infliacijos raida vėl tapo tvari ir atitinka siekį užtikrinti, kad vidutiniu laikotarpiu infliacija būtų mažesnio kaip 2 %, bet jam artimo lygio.